

Sygn. akt I USK 472/21

POSTANOWIENIE

Dnia 23 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania Przedsiębiorstwa [...] „R.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w J.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
z udziałem zainteresowanego L. B.
o składki,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 23 czerwca 2022 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się Spółki od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 15 stycznia 2021 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Przedsiębiorstwa [...] „R.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w J. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. kwotę 1800 (jeden tysiąc osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 października 2018 r., wydaną w stosunku do Przedsiębiorstwa [...] „R.” Spółka z o.o. w J. (płatnika), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. dokonał przypisu składek za okres od października 2016 do grudnia 2017 r. w łącznej wysokości 41.973,20 zł, z tytułu przychodów uzyskanych przez zainteresowanego L. B. na podstawie umów o świadczenie usług wykonywanych na rzecz pracodawcy (płatnika).

Wyrokiem z dnia 4 czerwca 2019 r. Sąd Okręgowy w G. Ośrodek Zamiejskowy w R. oddalił odwołanie płatnika od powyższej decyzji i rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Apelacyjny w [...], wyrokiem z dnia 15 stycznia 2021 r., oddalił apelację płatnika od powyższego wyroku i orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

W sprawie ustalono, że pomiędzy płatnikiem a zainteresowanym L. B. — jego pracownikiem zostały zawarte umowy cywilnoprawne o świadczenie usług, na podstawie których zainteresowany opracowywał dokumentację konkretnych rozwiązań technologicznych; wcześniej zainteresowany - na potrzeby tej współpracy - założył działalność gospodarczą. Zainteresowany L. B. jest zatrudniony u płatnika na stanowisku nadsztygara górniczego. Do jego obowiązków należy nadzór nad prowadzonymi robotami, ich zgodnością z technologią, z projektami, prowadzenie kontroli pod względem bezpieczeństwa wykonywania tych robót, koordynacja robót oraz współpraca z kopalnią.

Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że w przedstawionych okolicznościach prace wykonywane przez zainteresowanego w ramach umów zlecenia wykonywane były na rzecz płatnika w warunkach, o których mowa w art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 1009), zatem odwołująca się Spółka jest zobowiązana naliczyć i opłacić składki z przychodów osiąganych przez zainteresowanego z tego tytułu.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku płatnik zarzucił:

1) naruszenie prawa materialnego, tj.: (-) art. 6 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że zainteresowany jako pracownik skarżącej Spółki, mając równolegle zawartą z nią umowę o pracę, świadczył pracę na podstawie umowy zlecenia, umowy agencyjnej lub innej umowy o świadczenie usług, do których zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia i która to kategoria osób wymieniona została w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i określona jest mianem „zleceniobiorców”; (-) art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, przez błędną wykładnię i przyjęcie, że przepis ten ma również zastosowanie do osób świadczących na rzecz swojego pracodawcy usługi

w ramach prowadzonej przez nich działalności gospodarczej i która to kategoria osób wymieniona została w art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych; art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej, przez jego niezastosowanie, podczas gdy z treści przedmiotowego przepisu jednoznacznie wynika, że jego zakres jest rozłączony od zakresu podanego w art. 6 ust. 1 pkt 4 tej ustawy, a użyte w nim pojęcie „zleceniobiorcy” nie obejmuje w żadnej sytuacji osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, objętych zakresem podanym w przepisie art. 6 ust. 1 pkt 5 tej ustawy,

2) naruszenie prawa procesowego, a to art. 233 k.p.c., mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, przez brak wszechstronnego rozważenia zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego a w konsekwencji dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów w szczególności przez niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności dla rozstrzygnięcia sprawy w związku z niewyjaśnieniem zarzutu zawyżenia przez organ ubezpieczeniowy przychodu zainteresowanego przez przyjęcie do podstawy jego wymiaru składek wynagrodzenia brutto, tj. łącznie z naliczonym podatkiem VAT, który doliczają wyłącznie podmioty gospodarcze, a nie pracownicy.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że w niniejszej sprawie konieczne jest rozważenie kwestii stanowiącej istotne zagadnienia prawne:

1) „czy w świetle dyspozycji przepisów art. 6 ust. 1 pkt 1, pkt 4 i pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, zastosowanie ma przepis art. 8 ust.2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych również do osób świadczących na rzecz swojego pracodawcy usług w ramach prowadzonych przez nich działalności gospodarczej, a która to kategoria osób wymieniona została odrębnie w art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w stosunku do osób wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1 i pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych”,

2) „czy zastosowanie przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych winno dotyczyć wszystkich kategorii osób wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1, pkt 4 i pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w tym osób świadczących na rzecz swojego pracodawcy usługi w ramach prowadzonych przez

nich działalności gospodarczej, a którzy wymienieni zostali w art. 6 ust. 1 pkt 5 tej ustawy.”.

Organ rentowy, w odpowiedzi na skargę kasacyjną, wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie, w razie rozpoznania skargi kasacyjnej - o jej oddalenie oraz w obydwu powyższych przypadkach - o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującej się Spółki nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.).

Należy zatem wyjaśnić, że przez istotne zagadnienie prawne należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Natomiast, zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, rozstrzygnięcie istotnego zagadnienia prawnego nie może się sprowadzać do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 grudnia 2004 r., I UK 187/04,

niepubl.; z 16 marca 2009 r., III UK 90/08, LEX nr 707909; z 25 stycznia 2012 r., II UK 232/11, LEX nr 1215437; z 14 marca 2012 r., I PK 185/11, LEX nr 1214540).

Skarżący wyraża wątpliwość, czy zakresem zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej są objęte osoby prowadzące pozarolniczą działalność, wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 5 tej ustawy, uważając, że przepis ten nie dotyczy samozatrudnienia polegającego na wykonywaniu usług na rzecz pracodawcy przez pracowników równocześnie prowadzących działalność gospodarczą lub wykonujących wolny zawód.

Kwestia ta była przedmiotem wypowiedzi w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2017 r., I UK 370/16 (LEX nr 2357398), który podkreślił, że błędne jest założenie, że działalność gospodarcza jest wyłączona z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, bo przepis ten podmiotowo odnosi się tylko do ubezpieczonych z art. 6 ust. 1 pkt 4 (zleceniobiorców), a nie do ubezpieczonych z art. 6 ust. 1 pkt 5 (prowadzących działalność gospodarczą). Podniesione w tym zakresie argumenty są na tyle oczywiste, że przesądzają o tym, że problem ten nie ma charakteru istotnego zagadnienia prawnego. Mianowicie Sąd Najwyższy zauważył, że istotą stosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest umowa zawierana przez pracownika z pracodawcą, czego nie zmienia to, że pracownik występuje jako przedsiębiorca (samozatrudniony). Wykonywanie bowiem działalności gospodarczej wymaga zawarcia indywidualnej umowy przez prowadzącego działalność gospodarczą i dopiero ta umowa, a nie sama działalność, określa treść zobowiązania. Identyczne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 25 maja 2018 r., I UK 475/17 (LEX nr 2559396). Nie powinno też budzić wątpliwości, że *ratio legis* przedmiotowej regulacji jest ograniczenie możliwości wykorzystywania regulacji dotyczących zbiegu tytułów ubezpieczenia przez powoływanie podmiotów gospodarczych służących wyłącznie wykorzystywaniu możliwości zmniejszania obciążeń składkowych.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398⁹ oraz art. 108 § 1 i art. 98 § 1 k.p.c. w związku art. 398²¹ k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

[as]

